

ПОСИЛАННЯ:

Макалюк І. В., До Тхі Мінх Тхао. Зелені облігації як перспективний фінансовий інструмент сучасного фондового ринку. *Науково-технічний розвиток: економіка, технології, управління : матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 15 квітня 2020 року.* Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. С. 81-82.

Зелені облігації як перспективний фінансовий інструмент сучасного фондового ринку

к.е.н. Макалюк І. В., До Тхі Мінх Тхао
irina.makaljuk@gmail.com, thaodo9898@gmail.com

На сьогодні, економіка країн світу розвивається швидкими темпами. Важливим елементом зростання економіки кожної країни є розвиток її фінансового сектора, де акумулюється і циркулюється капітал у вигляді інвестицій, здійснюється переміщення грошових потоків, тобто перерозподіл капіталів, забезпечуючи тим самим рух на ринку капіталів. Фондовий ринок відіграє велику роль у функціонуванні фінансового сектора, забезпечуючи здійснення операцій з фінансовими інструментами.

Фондовий ринок – це окрема частина ринку капіталів, де здійснюється операції з купівлі-продажу цінних паперів. Зокрема регульований фондовий ринок, тобто організаційно оформлений, де здійснюється регулювання та контроль за відповідними операціями, називається фондовою біржою.

Фінансові інструменти – це такі інструменти, за допомогою яких здійснюється ряд операцій на фондовому ринку [1]. До фінансових інструментів фондового ринку відносяться:

- первинні фондові інструменти, або фінансові інструменти першого порядку – акції, облігації, депозитні сертифікати та інвестиційні сертифікати;
- похідні фондові інструменти, або фінансові інструменти другого порядку – опціони, ф'ючерсні контракти, форвардні контракти, свопи та інші деривативи.

Регулювання ринку цінних паперів України визначається спеціальною комісією – Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Зародження фондового ринку України відбулося на початку проголошеної незалежності держави в 1991 році та зараз перебуває на етапі свого розвитку, поступово розширюючись. Наразі, за даними НКЦПФР, обсяг здійснених біржових торгів за цінними паперами на кінець 2019 року становить 304 965,74 млн грн, що на 16,9 % більше обсягу за аналогічний період 2018 року, показник якого становив 260 870,77 млн грн [2]. За структурним розподілом у 2019 році серед всіх операцій по біржових контрактах, що здійснювалися на фондовому ринку, частка облігацій враховуючи державні та облігації підприємств в загальній структурі торгів становила – 99,7 %, а всі інші фінансові інструменти становили менше ніж 0,3 % (рис.1).

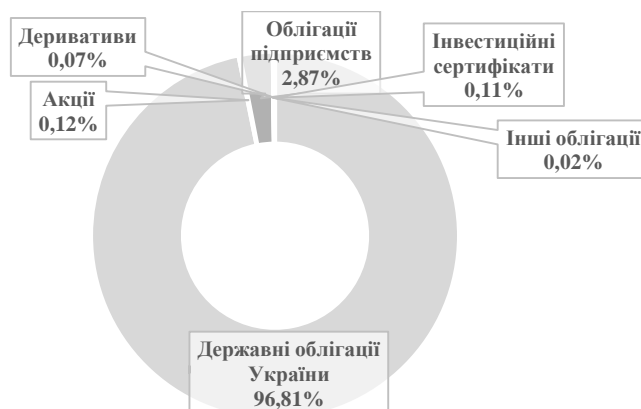

Рисунок 1 – Структура фінансових інструментів фондового ринку України у 2019 р.

Джерело: побудовано за даними [2]

Звідси, облігації є переважним фінансовим інструментом, за яким акумулюються грошові потоки на території України, адже вони характеризуються порівняно нижчим ризиком, ніж інші наявні інструменти на ринку. Так, облігації – це фінансові інструменти, є борговими цінними паперами, які випускаються на визначений умовами строк і зобов'язують продавця (емітента) по завершенню терміну виконати свої зобов'язання перед покупцем (інвестором) щодо повернення позиченої суми грошей та плати за користування ними [3].

Зважаючи на те, що дедалі гостріше постає проблема збереження навколишнього середовища, а саме фокус уваги спрямований на зниження негативного ефекту на природу в контексті глобального потепління та забруднення навколишнього середовища, можна стверджувати, що світова економіка рухається в бік «зеленої економіки», яка характеризується розвитком альтернативних відновлювальних джерел енергії, безвідходного виробництва та ін. Тому залучення інвестиційних коштів в потенційні проекти зеленої економіки за допомогою так званих «зелених облігацій» є досить актуальним на сьогодні з огляду на значну капіталомісткість таких проектів.

Так, процес емісії і розміщення зелених облігацій повинен обов'язково відповідати принципам, які розроблені Міжнародною асоціацією ринків капіталу (ISMA). Реалізація проектів з залученням таких інвестицій спрямовується на досягнення позитивного екологічного ефекту і сприяння подоланню глобальних екологічних проблем. Глобальний інтерес щодо даного фінансового інструменту не випадково постійно підвищується, адже інвестування в дані цінні папери дає змогу не тільки отримати джерело додаткових надходжень, але й продемонструвати власну політику бізнесу, щодо його корпоративної соціальної відповідальності.

Згідно проведеного аналізу міжнародною організацією Climate Bond Initiative (CBI) в 2019 році глобальний обсяг випущених зелених облігацій становив 257,7 млрд \$, що перевищує значення у 2018 році на 51 %, при цьому приріст показника у 2018 році порівняно з 2017 роком відбувся всього на 3 % [4]. Даний показник свідчить, що ринок зелених облігацій стрімко розширюється, а глобальний інтерес щодо такого інвестування зростає. Найбільшими емітентами зелених облігацій вже третій рік поспіль займають 3 країни: США, Китай та Франція, що складають разом 44,0 % ринку зелених облігацій в 2019 році. Також варто зазначити, що нефінансові установи за цей період подвоїли обсяг випущених облігацій порівняно з 2018 роком і цей показник становив 59,3 млрд \$, тобто 23 % від загального обсягу зелених облігацій на ринку. Фінансові ж установи забезпечили приріст випущених облігацій на 21 % в 2019 році (у грошовому вимірі – 55 млрд \$), серед найбільших емітентів якого стали два китайські банки – ICBC та Industrial Bank, та два французькі банки – Crédit Agricole та BNP Paribas. Зокрема, серед країн-дебютантів, які приєдналися до міжнародного ринку зелених облігацій з першим їх випуском в 2019 році стали: Україна – емітентом, яких став DTEK Renewables з випущеними зеленими облігаціями на суму 358 млн \$, Росія, Барбадос, Кенія, Панама, Греція, Еквадор та Саудівська Аравія [4].

Слід зазначити, що вихід на світовий ринок зелених облігацій для України є першим кроком для залучення значних капіталовкладень у розвиток відновлюваної енергетики та забезпечення її енергоефективності. Наразі ринок зелених облігацій для України є ще досить новим, тому на рівні держави необхідно забезпечити його законодавче врегулювання і прийняття відповідних законів щодо стимулювання та спрощення емісії зелених облігацій, оскільки цей інструмент має потенційну перспективу в майбутньому, як в Україні, так і у світі загалом.

Список літератури:

- 1) Інструменти фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <http://1fin.ru/?id=281&t=1191>.
- 2) Аналітичні дані щодо розвитку фондового ринку [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу : <https://www.nssmc.gov.ua/news/insights/>.

3) Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. 2006. № 3480-IV. – Режим доступу до ресурсу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

4) Green Bond Market Summary [Електронний ресурс] // Climate Bonds Initiative. 2019. Режим доступу до ресурсу : https://www.climatebonds.net/files/reports/2019_annual_highlights-final.pdf.